

SUOMEN PANKKI
Tilasto-osasto

TYÖPAPERI NO 8/1992

SUOMEN PANKKI JA KANSAINVÄLISTYVÄN YRITYKSEN RAHOITUS

Esa Ojanen
10.9.1992

Esa Ojanen

10.9.1992

FINTRA - kansainvälisen kaupan koulutuskeskus

SUOMEN PANKKI JA KANSAINVÄLISTYVÄN YRITYKSEN RAHOITUS

Sisällysluettelo	sivu
1. Johdanto	1
2. Suomen Pankin tehtävä	2
3. Keskuspankkipolitiikan puitteet	3
4. Keskuspankki ja yritysrahoitus	3
5. Valuutansäännöstelyn purkaminen	4
6. Luotonotto ulkomailta	6
7. Suorat sijoitukset ulkomaille	6
8. Portfoliosijoitukset ulkomaille	7
9. Sijoitukset ulkomaisiin kiinteistöihin ja asuntoihin	8
10. Sijoitukset Suomeen	8
11. Tiedot ulkomaanmaksuista	9
12. Entä jatkossa?	9

SUOMEN PANKKI JA KANSAINVÄLISTYVÄN YRITYKSEN RAHOITUS

1. Johdanto

- Suomen rahoitusmarkkinat ja samalla keskuspankkipolitiikan puitteet ovat täysin muuttuneet vajaan kymmenessä vuodessa.
- Leimaa antavaa on kehityksessä ollut korkojen merkityksen korostuminen, rahoitusmarkkinoiden kansainvälinen integraatio ja kumpaankin liittyvä säännöstelyn johdonmukainen ja jatkuva purkaminen.
- Suomen Pankki oli aiemmin suoraan vaikuttamassa vientiyriytysten rahoitukseen erityisrahoitusjärjestelyittensä kautta sekä ulkomaisen rahoituksen ja muiden valuuttatointien luvanvaraisuuden välityksellä.
- Rahoitusjärjestelmän kehittyminen on poistanut keskuspankin suoran vaikutuksen tarvetta ja mahdollisuuksia. Erityisrahoitusjärjestelyt on purettu ja valuutansäännöstelykin on viimein kokonaan poistettu.
- Kehityksen seurauksena Suomen Pankin rooli muuttunut; valuutansäännöstelyn toteuttajasta on tullut ulkomaisten pääomanliikkeiden tilastoija ja yritysten rahoitukseen vaikutetaan vain varsinaisen keskuspankkipolitiikan välityksellä.
- Tämän esityksen tarkoituksena on antaa Suomen Pankin näkökulmasta käsitys kansainvälistyvien yritysten rahoitusympäristöstä vapaissa valuutto-oloissa.

- Taustaksi luodaan ensin katsaus Suomen Pankin tehtäviin ja keskuspankkipolitiikkaan Suomessa. Ajankohtaista tilannetta raha- ja valuuttamarkkinoilla ei myöskään voi eikä ole syytä tässä jättää käsittelemättä.

2. Suomen Pankin tehtävä

- Suomen Pankin tehtävänä on Suomen rahalaitoksen pitäminen vakavalla ja turvallisella kannalla sekä maan rahaliikenteen edistäminen ja helpottaminen (Suomen Pankin ohjesääntö § 1).
- Suomen Pankki hoitaa tehtäväänsä harjoittamalla keskuspankkipolitiikkaa.
- Keskuspankkipolitiikan ydinalueet ovat raha- ja valuuttapolitiikka.
- Raha- ja valuuttapolitiikan tavoitteet ovat sidoksissa ja vuorovaikutussuhteessa koko kansantalouden tavoitteisiin.
- Keskuspankkipolitiikallakin viime kädessä pyritään luomaan mahdollisimman suotuisat olosuhteet kansantalouden kaikkien osa-alueiden tasapainoiselle kehitykselle.
- Kuitenkin Suomen Pankin on ensisijaisesti pyrittävä pitämään huolta vakaasta rahanarvosta (inflaation torjunta) ja ulkomaisesta maksuvalmiudesta (markan ulkoinen arvo, valuuttavaranto).
- Viime vuosien kehitys on selvästi vähentänyt Suomen Pankin mahdollisuuksia huolehtia keskuspankkipolitiikan keinoin näistä tavoitteista; lopputulos

riippuu entistä ennen muuta harjoitettavasti finanssipolitiikasta ja tulopolitiikasta.

3. Keskuspankkipolitiikan puitteet

- Suomen rahoitusjärjestelmän pitkään voimassa olleet erityispiirteet
  - * pankkikeskeisyys ja arvopaperimarkkinoiden kehittymättömyys
  - * hallinnollisesti määräytyvät korot (korkosäännöstely)
  - * kiinteä valuuttakurssi
  - * riippumattomuus ulkomaisista rahoitusmarkkinoista (valuutansäännöstely)
  - * alhainen reaalikorko sekä siitä johtuva luottojen liikakysyntä ja määrällinen luotonsäännöstely
  - * pankkien keskuspankkiaseman säätely keskuspankin keskeisenä vaikutuskeinona

- Rahoitusjärjestelmämme toimintatavat ovat perusteellisesti muuttuneet viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana
  - * korkopolitiikan merkitys on lisääntynyt (markkinakorot)
  - * rahoitusmarkkinoidemme kansainvälinen integraatio on lisääntynyt yritysten kansainvälistymisen ja valuutansäännöstelyn liberalisoinnin myötä (kansainväliset korot, valuuttakurssi odotukset)

4. Keskuspankki ja yritysrahoitus

- Kolmiyhteys: korko/valuuttakurssi/valuuttavaranto
  - * vaikuttaminen raha- ja valuuttamarkkinoiden kautta, ei enää hallinnollisesti

- Korkopolitiikka

- * peruskorko, jäännös menneestä
- * huutokauppakorko (päiväluotto, päivätalletus)
- * kassavarantotalletuskorko
- * HELIBOR-korko
- * markan eurokorko
- * pitkä viitekorko
- * pankkien antolainauskorkojen säännöstely poistettu
- * peruskorkoon sidotut luotot vähenevät koko ajan, vanha kanta edelleen suuri
- * markkinaperäinen viitekorko yleistymässä
- * ottolainauskorkokartelli asiallisesti poistunut (talletusten verohuojennuslaki/lähdevero)

- Valuuttakurssit

- * markan ulkoinen arvo/rahalaki
- * ECU-kytkentä
- * vaihtelun alueen rajat
- * kurssirakenne kansainvälisiltä markkinoilta
- * vakaan markan politiikka/devalvaatio/kellunta
- * EMU-suunnitelmat/konvergenssikriteerit

- Valuuttamääräykset

- * valuuttalaki
- * valtioneuvoston päätös
- * Suomen Pankin päätös
- * valuuttavaihtolaki
- * valuuttamääräyskäsikirja
- * palvelevat enää tietojenantoa ja rahoituslaitosten riskien valvontaa

5. Valuutansäännöstelyn purkaminen

- Valuutansäännöstelyllä Suomessa pyrittiin rahapoliittiseen itsenäisyyteen ja kehittymättömien ko-

timaisten rahoitusmarkkinoiden suojaamiseen sekä myös kasvua edistävään pääomien ohjautumiseen. Sille asetettiin myös ulkomaiseen velkaantumiseen ja valuuttavarantoon liittyviä tavoitteita.

- Valutansäännöstely menetti merkitystään kotimaisten ja kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden voimakkaan kehittymisen vuoksi ja liberalisointitoimenpiteiden takia.
- Valutansäännöstelyn liberalisoinnissa Suomessa edettiin asteittain ja verrattain varovaisesti. Tarkoituksena oli varata suomalaisille osapuolille - pankeille ja muille yrityksille - aikaa sopeutua säännöstelyn purkautumisen mukanaan tuomaan lisääntyvään kilpailuun. Kilpailun lisääminen rahoitusmarkkinoilla oli sinänsä yksi säännöstelyn purkamisen tavoite.
- Viimeksi valutansäännöstelyn keinoin rajoitettiin enää yksityishenkilöiden ulkomaista luotonottoa, joka sekin vapautui 1.10.1991. Sen jälkeen valutansäännöstely on ollut Suomesta kokonaan poistettu.
- Useissa muissa Länsi-Euroopan maissa valutansäännöstely on purettu nopeammassa tahdissa kuin meillä. Ruotsi ja Norjakin lopettivat säännöstelyn hieman meitä aikaisemmin.
- Valuuttatoimia koskeva tiedonantovelvollisuus edelleen voimassa, koska maksutasetilasto pitää voida laatia myös vapaiden valuuttaliikkeiden oloissa.

6. Luotonotto ulkomailta

- Yritykset saavat nyt vapaasti ottaa sekä lyhyt- että pitkäaikaista ulkomaista luottoa.
- Suoriinkaan luottoihin ei enää tarvita Suomen Pan- kin lupaa.
- Ulkomaisten luottojen edelleenvälitystä valvotaan: oikeus vain siihen luvan saaneilla pankeilla ja muilla rahoituslaitoksilla.
- Kuukausittain tehtävä kysely ulkomaisista saami- sista ja veloista vajaalle sadalle yritykselle sekä pankeille arvopapereiden välittäjille ja suu- rille vakuutusyhtiöille.
- Ulkomaisiin luottoihin sisältyvä korko- ja kurssi- riski osattava ottaa huomioon.

7. Suorat sijoitukset ulkomaille

- Tytär- ja osakkuusyhtiöt
- Pysyvän määräysvallan hankinta
- Käytännön raja 10 %
- Voimakas kasvu viime vuosina
- Luvanvaraisuus purettu
- Ilmoitus suorasta sijoituksesta tarvitaan tilas- tointia varten
- Pankkisijoitukset ulkomaille: VM:n lupa

- Seurantakysely vuosittain teollisista tytäryhtiöistä
- Välttämätön toimintamuoto yrityksillemme, myös pkt-sektorille
- Vaativat huolellista suunnittelua ja harkintaa

8. Portfoliosijoitukset ulkomaille

- Puhtaasti tuoton tavoittelemiseksi
- Täyskielto pitkään voimassa
- Liberalisointi alkoi 1986
- Loputkin rajoitukset poistuivat vuonna 1990
- Rahoitussektorille jäivät kuitenkin rahoituslaitosten riskien valvontaa palvelevat rajoitukset
- Yksityishenkilöiden ilmoitusvelvollisuus verottajalle on myös poistunut
- Osakkeet, joukkolainat, talletustodistukset, sijoitusrahastojen osuudet, optiot, futuurit
- Samoin pankkitilit, jalometallit, muut tavarat
- Vapaus koskee myös luotonantoa ulkomaille
- Ulkomaiset tilit maksujen hoitamiseksi; yritysten raportoitava tilitapahtumat kuukausittain Suomen Pankille
- Valuuttamääräiset talletukset valuuttapankkeihin myös vapautuneet

- Valuuttaan saa sijoittaa vaikka ostamalla ulkomaisia seteleitä, tosin se ei liene järkevää
- Käteistä rahaa saa myös viedä maasta mukanaan ilman ennen vaadittua valuutan vientitodistusta

9. Sijoitukset ulkomaisiin kiinteistöihin ja asuntoihin

- Vapautettu myös asteittain
- Aluksi lupia vain vapaa-ajan asuntoihin
- Ylärajat poistuivat kesällä 1990
- Yksityishenkilöiden ilmoitusvelvollisuus verottajalle purettiin 1.1.1991
- Kiinnostus kiinteistösijoitukseen ollut laimeata
- Yritykset käyttäneet tytäryhtiöitä

10. Sijoitukset Suomeen

- Valuuttamääräykset eivät enää esteenä
- Osakkeet: ulkomaalaisomistuksen yleiset rajoitukset, poistunevat ensi vuonna
- Ns. rajoituslaki (20-40 %) vielä voimassa
- Pankkien ulkomainen omistus (20 %)
- Vakuutusyhtiöiden ulkomainen omistus (40 %)
- Joukkovelkakirjat vapaasti myytävissä myös ulkomaille
- Kiinteistöt: myös rajoituslaki

11. Tiedot ulkomaanmaksuista

- Valuutantarkkailuosastosta tilasto-osasto
- Säännösten purku lisää tietotarvetta
- Maksutasetilastointi
- Tieto vain Suomen Pankin käyttöön
- Valuuttapankkijärjestelmä
- Yritysten suoraraportointi lisääntyy
- Osallistuminen netting-järjestelmiin
- Pankkien asiakaspäätejärjestelmät
- Lomakkeiden käyttö ja niistä luopuminen
- Maksunaiheen tärkeys: koodit
- Täydentävät kyselyt: ulkomaiset saamiset ja velat (valuuttapankit, arvopapereiden välittäjät, isot yritykset)

12. Entä jatkossa?

- Kansainväliset paineet
- Kehitys muissa maissa
- OECD, EY (ETA), GATT
- Valuuttalakia jatkettiin vuoden 1993 loppuun ja samalla tietojenantovelvollisuutta maksutasetilastointia varten

- Tietojensaanti ulkomaisista liiketoimista maksu-
tasetilastointia varten sekä rahoituslaitosten ja
rahoitusmrkkinoiden vakauden valvonta jatkossakin
tarpeen
- Myös poikkeusoloihin varauduttava
- Vapauden mukana myös riskit kasvavat
- Ympäristönä taantuma, joka erityisen syvä koti-
maassa
- Lisäksi rakenteelliset ongelmat; kansantalouden
ulkomainen velka ja julkisen talouden ylisuuruus
ja velkaantuneisuus sekä rahoitusjärjestelmän keh-
no tila

SUOMEN PANKKI JA KANSAINVÄLISTYVÄN YRITYKSEN RAHOITUS

1. Johdanto

- Suomen rahoitusmarkkinat ja samalla keskuspankki-politiikan puitteet ovat täysin muuttuneet vajaassa kymmenessä vuodessa.
- Leimaa antavaa on kehityksessä ollut korkojen merkityksen korostuminen, rahoitusmarkkinoiden kansainvälinen integraatio ja kumpaankin liittyvä säännöstelyn johdonmukainen ja jatkuva purkaminen.
- Suomen Pankki oli aiemmin suoraan vaikuttamassa vientiyritysten rahoitukseen erityisrahoitusjärjestelyittensä kautta sekä ulkomaisen rahoituksen ja muiden valuuttatointien luvanvaraisuuden välityksellä.
- Rahoitusjärjestelmän kehittyminen on poistanut keskuspankin suoran vaikutuksen tarvetta ja mahdollisuuksia. Erityisrahoitusjärjestelyt on purettu ja valuutansäännöstelykin on viimein kokonaan poistettu.
- Kehityksen seurauksena Suomen Pankin rooli muuttunut; valuutansäännöstelyn toteuttajasta on tullut ulkomaisten pääomanliikkeiden tilastoija ja yritysten rahoitukseen vaikutetaan vain varsinaisen keskuspankkipolitiikan välityksellä.
- Tämän esityksen tarkoituksena on antaa Suomen Pankin näkökulmasta käsitys kansainvälistyvien yritysten rahoitusympäristöstä vapaissa valuutto-oloissa.

- Taustaksi luodaan ensin katsaus Suomen Pankin tehtäviin ja keskuspankkipolitiikkaan Suomessa. Ajankohtaista tilannetta raha- ja valuuttamarkkinoilla ei myöskään voi eikä ole syytä tässä jättää käsittelemättä.

2. Suomen Pankin tehtävä

- Suomen Pankin tehtävänä on Suomen rahalaitoksen pitäminen vakavalla ja turvallisella kannalla sekä maan rahaliikenteen edistäminen ja helpottaminen (Suomen Pankin ohjesääntö § 1).
- Suomen Pankki hoitaa tehtäväänsä harjoittamalla keskuspankkipolitiikkaa.
- Keskuspankkipolitiikan ydinalueet ovat raha- ja valuuttapolitiikka.
- Raha- ja valuuttapolitiikan tavoitteet ovat sidoksissa ja vuorovaikutussuhteessa koko kansantalouden tavoitteisiin.
- Keskuspankkipolitiikallakin viime kädessä pyritään luomaan mahdollisimman suotuisat olosuhteet kansantalouden kaikkien osa-alueiden tasapainoiselle kehitykselle.
- Kuitenkin Suomen Pankin on ensisijaisesti pyrittävä pitämään huolta vakaasta rahanarvosta (inflaation torjunta) ja ulkomaisesta maksuvalmiudesta (markan ulkoinen arvo, valuuttavaranto).
- Viime vuosien kehitys on selvästi vähentänyt Suomen Pankin mahdollisuuksia huolehtia keskuspankkipolitiikan keinoin näistä tavoitteista; lopputulos

riippuu entistä ennen muuta harjoitettavasti finanssipolitiikasta ja tulopolitiikasta.

3. Keskuspankkipolitiikan puitteet

- Suomen rahoitusjärjestelmän pitkään voimassa olleet erityispiirteet
  - * pankkikeskeisyys ja arvopaperimarkkinoiden kehittymättömyys
  - * hallinnollisesti määräytyvät korot (korkosäännöstely)
  - * kiinteä valuuttakurssi
  - * riippumattomuus ulkomaisista rahoitusmarkkinoista (valuutansäännöstely)
  - * alhainen reaalikorko sekä siitä johtuva luottojen liikakysyntä ja määrällinen luotonsäännöstely
  - * pankkien keskuspankkiaseman säätely keskuspankin keskeisenä vaikutuskeinona

- Rahoitusjärjestelmämme toimintatavat ovat perusteellisesti muuttuneet viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana
  - * korkopolitiikan merkitys on lisääntynyt (markkinakorot)
  - * rahoitusmarkkinoidemme kansainvälinen integraatio on lisääntynyt yritysten kansainvälistymisen ja valuutansäännöstelyn liberalisoinnin myötä (kansainväliset korot, valuuttakurssi odotukset)

4. Keskuspankki ja yritysrahoitus

- Kolmiyhteys: korko/valuuttakurssi/valuuttavaranto
  - * vaikuttaminen raha- ja valuuttamarkkinoiden kautta, ei enää hallinnollisesti

- Korkopolitiikka
  - * peruskorko, jäännös menneestä
  - * huutokauppakorko (päiväluotto, päivätalletus)
  - * kassavarantotalletuskorko
  - * HELIBOR-korko
  - * markan eurokorko
  - * pitkä viitekorko
  - * pankkien antolainauskorkojen säännöstely poistettu
  - * peruskorkoon sidotut luotot vähenevät koko ajan, vanha kanta edelleen suuri
  - * markkinaperäinen viitekorko yleistymässä
  - * ottolainauskorkokartelli asiallisesti poistunut (talletusten verohuojennuslaki/lähdevero)

- Valuuttakurssit
  - * markan ulkoinen arvo/rahalaki
  - * ECU-kytkentä
  - * vaihtelualueen rajat
  - * kurssirakenne kansainvälisiltä markkinoilta
  - * vakaan markan politiikka/devalvaatio/kellunta
  - * EMU-suunnitelmat/konvergenssikriteerit

- Valuuttamääräykset
  - * valuuttalaki
  - * valtioneuvoston päätös
  - * Suomen Pankin päätös
  - * valuutanvaihtolaki
  - * valuuttamääräyskirja
  - * palvelevat enää tietojenantoa ja rahoituslaitosten riskien valvontaa

5. Valuutansäännöstelyn purkaminen

- Valuutansäännöstelyllä Suomessa pyrittiin rahapoliittiseen itsenäisyyteen ja kehittymättömien ko-

timaisten rahoitusmarkkinoiden suojaamiseen sekä myös kasvua edistävään pääomien ohjautumiseen. Sille asetettiin myös ulkomaiseen velkaantumiseen ja valuuttavarantoon liittyviä tavoitteita.

- Valuutansäännöstely menetti merkitystään kotimaisten ja kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden voimakkaan kehittymisen vuoksi ja liberalisointitoimenpiteiden takia.
- Valuutansäännöstelyn liberalisoinnissa Suomessa edettiin asteittain ja verrattain varovaisesti. Tarkoituksena oli varata suomalaisille osapuolille - pankeille ja muille yrityksille - aikaa sopeutua säännöstelyn purkautumisen mukanaan tuomaan lisääntyvään kilpailuun. Kilpailun lisääminen rahoitusmarkkinoilla oli sinänsä yksi säännöstelyn purkamisen tavoite.
- Viimeksi valuutansäännöstelyn keinoin rajoitettiin enää yksityishenkilöiden ulkomaista luotonottoa, joka sekin vapautui 1.10.1991. Sen jälkeen valuutansäännöstely on ollut Suomesta kokonaan poistettu.
- Useissa muissa Länsi-Euroopan maissa valuutansäännöstely on purettu nopeammassa tahdissa kuin meillä. Ruotsi ja Norjakin lopettivat säännöstelyn hieman meitä aikaisemmin.
- Valuuttatoimia koskeva tiedonantovelvollisuus edelleen voimassa, koska maksutasetilasto pitää voida laatia myös vapaiden valuuttaliikkeiden oloissa.

6. Luotonotto ulkomailta

- Yritykset saavat nyt vapaasti ottaa sekä lyhyt- että pitkäaikaista ulkomaista luottoa.
- Suoriinkaan luottoihin ei enää tarvita Suomen Pan- kin lupaa.
- Ulkomaisten luottojen edelleenvälitystä valvotaan: oikeus vain siihen luvan saaneilla pankeilla ja muilla rahoituslaitoksilla.
- Kuukausittain tehtävä kysely ulkomaisista saami- sista ja veloista vajaalle sadalle yritykselle sekä pankeille arvopapereiden välittäjille ja suu- rille vakuutusyhtiöille.
- Ulkomaisiin luottoihin sisältyvä korko- ja kurssi- riski osattava ottaa huomioon.

7. Suorat sijoitukset ulkomaille

- Tytär- ja osakkuusyhtiöt
- Pysyvän määräysvallan hankinta
- Käytännön raja 10 %
- Voimakas kasvu viime vuosina
- Luvanvaraisuus purettu
- Ilmoitus suorasta sijoituksesta tarvitaan tilas- tointia varten
- Pankkisijoitukset ulkomaille: VM:n lupa

- Seurantakysely vuosittain teollisista tytäryhtiöistä
- Välttämätön toimintamuoto yrityksillemme, myös pkt-sektorille
- Vaativat huolellista suunnittelua ja harkintaa

8. Portfoliosijoitukset ulkomaille

- Puhtaasti tuoton tavoittelemiseksi
- Täyskielto pitkään voimassa
- Liberalisointi alkoi 1986
- Loputkin rajoitukset poistuivat vuonna 1990
- Rahoitussektorille jäivät kuitenkin rahoituslaitosten riskien valvontaa palvelevat rajoitukset
- Yksityishenkilöiden ilmoitusvelvollisuus verottajalle on myös poistunut
- Osakkeet, joukkolainat, talletustodistukset, sijoitusrahastojen osuudet, optiot, futuurit
- Samoin pankkitilit, jalometallit, muut tavarat
- Vapaus koskee myös luotonantoa ulkomaille
- Ulkomaiset tilit maksujen hoitamiseksi; yritysten raportoitava tilitapahtumat kuukausittain Suomen Pankille
- Valuuttamääräiset talletukset valuuttapankkeihin myös vapautuneet

- Valuuttaan saa sijoittaa vaikka ostamalla ulkomaisia seteleitä, tosin se ei liene järkevää
- Käteistä rahaa saa myös viedä maasta mukanaan ilman ennen vaadittua valuutan vientitodistusta

9. Sijoitukset ulkomaisiin kiinteistöihin ja asuntoihin

- Vapautettu myös asteittain
- Aluksi lupia vain vapaa-ajan asuntoihin
- Ylärajat poistuivat kesällä 1990
- Yksityishenkilöiden ilmoitusvelvollisuus verottajalle purettiin 1.1.1991
- Kiinnostus kiinteistösjoiituksiin ollut laimeata
- Yritykset käyttäneet tytäryhtiöitä

10. Sijoitukset Suomeen

- Valuuttamääräykset eivät enää esteenä
- Osakkeet: ulkomaalaisomistuksen yleiset rajoitukset, poistunevat ensi vuonna
- Ns. rajoituslaki (20-40 %) vielä voimassa
- Pankkien ulkomainen omistus (20 %)
- Vakuutusyhtiöiden ulkomainen omistus (40 %)
- Joukkovelkakirjat vapaasti myytävissä myös ulkomaille
- Kiinteistöt: myös rajoituslaki

11. Tiedot ulkomaanmaksuista

- Valuutantarkkailuosastosta tilasto-osasto
- Säännösten purku lisää tietotarvetta
- Maksutasetilastointi
- Tieto vain Suomen Pankin käyttöön
- Valuuttapankkijärjestelmä
- Yritysten suoraraportointi lisääntyy
- Osallistuminen netting-järjestelmiin
- Pankkien asiakaspäätejärjestelmät
- Lomakkeiden käyttö ja niistä luopuminen
- Maksunaiheen tärkeys: koodit
- Täydentävät kyselyt: ulkomaiset saamiset ja velat (valuuttapankit, arvopapereiden välittäjät, isot yritykset)

12. Entä jatkossa?

- Kansainväliset paineet
- Kehitys muissa maissa
- OECD, EY (ETA), GATT
- Valuuttalakia jatkettiin vuoden 1993 loppuun ja samalla tietojenantovelvollisuutta maksutasetilastointia varten

- Tietojensaanti ulkomaisista liiketoimista maksu-
tasetilastointia varten sekä rahoituslaitosten ja
rahoitusmrkkinoiden vakauden valvonta jatkossakin
tarpeen
- Myös poikkeusoloihin varauduttava
- Vapauden mukana myös riskit kasvavat
- Ympäristönä taantuma, joka erityisen syvä koti-
maassa
- Lisäksi rakenteelliset ongelmat; kansantalouden
ulkomainen velka ja julkisen talouden ylisuuruus
ja velkaantuneisuus sekä rahoitusjärjestelmän keh-
no tila